

Toiminnanjohtaja Jouni Mattila

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – SiunSote
Hallitus
Tikkamäentie 16
80210 JOENSUU

Asia: Sotiemme veteraanien leskien palveluseteli 2024

Esitys:

Sotien 1939-1945 Pohjois-Karjalan Perinneyhdistys ry. esittää, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialue SiunSoten hallitus ryhtyisi valmistelemaan ja edelleen esittämään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustolle erillisen määrärahan varaamista vuoden 2024 talousarvioon toimialueensa sotaleskien sekä sotaveteraanien ja sotainvalidien leskien palveluseteliä varten.

Kerran vuodessa myönnettävä 120,00 euron palveluseteli myönnettäisiin:

- sotaleskelle, jonka puoliso on kaatunut Suomen sodissa 1939-1945
- veteraanin leskelle, joka on ollut avioliitossa rintamasotilastunnuksen tai rintamatunnuksen omaavan miehen, tai rintamapalvelutunnuksen omaavan naisen kanssa ja jonka puoliso on kuollut avioliiton voimassa ollessa.
- sotainvalidin leskelle, jonka puoliso on Valtiokonttorin päätöksellä todettu vahinkonumeroperusteinen sodan aiheuttama ruumiinvamma tai sairaus, ja puoliso on kuollut avioliiton voimassa ollessa.

Veteraanin ja sotainvalidin lesken statuksen edellytyksenä olisi, että avioliitto on solmittu vähintään kolme vuotta ennen veteraanin tai sotainvalidin kuolemaa, eikä leski ole avioitunut uudelleen.

Palvelusetelin tarkoituksena on tukea lesken hyvinvointia ja sitä voi käyttää kotihoitoon, ateriapalveluun, pihatöihin, siivoukseen, kodin pieniin muutostöihin, kotisairaanhoidon, jalkojenhoitoon ja fysioterapiaan. Palveluseteli käytetään yhden palveluntuottajan tarjoamaan palveluun. Vuodelle 2024 myönnetty palveluseteli olisi käytettävä 31.12.2024 mennessä.

Palveluseteli myönnettäisiin lesken hakemuksesta, jolloin hakijan tulee antaa selvitys leskeydestään ilmoittamalla hakemuksessa edesmenneen puolison nimi, henkilötunnus ja kuolinpäivämäärä tai –vuosi.

Perustelu:

Tunnuksen tai vahinkotunnuksen omaavien veteraanien kotiin vietävät tuki- ja hoivapalvelut sekä kuntoutuspalvelut ovat tällä hetkellä pääosin turvattu. Kun veteraani kuolee, veteraaneille myönnetyt kotipalvelut loppuvat. Samalla loppuvat ne palvelut, joista edesmenneen veteraanin puolisoikin on aikaisemmin päässyt hyötymään. Leski jää pienen eläkkeensä varaan hoitamaan yksin aikaisemmin jaettuun arjen ja asumisen kustannuksia.

Leskeksi jääminen tarkoittaa myös kuntoutuksen lakkaamista, sillä puoliset ovat päässeet kuntoutukseen yhdessä veteraanin kanssa, mutta heidän kuntoutusoikeutensa on ollut sidoksissa veteraanin kuntoutusjaksoihin.

Tällä hetkellä veteraaniliitoissa, veteraanipiireissä ja alueellisessa perinneyhdistyksessä tunnetaan suurta huolta veteraanien leskien arkisesta toimeentulosta. Veteraanin leskiä on Pohjois-Karjalassa elossa noin 250. He ovat niitä, jotka sodan aikana kantoivat suurimman vastuun kotirintaman arjesta, perheenhoidosta, lasten kasvatuksesta ja osallistuivat lisäksi sodan aikaisen yhteiskunnan vaatimiin moninasiin tehtäviin.

Leskien rooli veteraanien rinnalla ja tukena sodanjälkeisinä vuosina on ollut merkittävä. Monen sodan traumatisoiman miehen ja naisen kohdalla he olivat ainoa vertaistuki, joka veteraaneilla oli apunaan.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä SiunSoten toiminnan ja vuoden 2023 alusta alkaen aloittaneen Pohjois-Karjalan Hyvinvointialue SiunSoten toiminnan myötä Pohjois-Karjalan kuntien aikaisemmin oman toimialueensa veteraaneille ja puolisoille suunnattu vuosittainen taloudellinen tuki on lakannut. Nyt esitetty palveluseteli korvaisi osittain tämän veteraanipalveluja koskevan, erityisesti leskien toimeentuloa koskevan leikkauksen.

Joensuussa 18.10.2023

Sotien 1939–1945 Pohjois-Karjalan perinneyhdistys ry.

Jyrki Huusko
puheenjohtaja

Jouni Mattila
toiminnanjohtaja

Liite: Lausunto Pohjois-Karjalan Hyvinvointialueen Vanhusneuvosto / 17.10.2023